

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta” ese:
Joi și Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterno 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 91.

Joi, 13 25 Novembre

1880.

Brasiovu 12/24 Novembre.

Baronulu Sennyey a fost luat în batjocura pe d-lu Tisza, din cauza că în față multor rele și neajunse, de cari suferu aceste tieri, elu nu cunoșce unu remedi mai bun de cât a conchiamă anchete, pentru că se capete dela ele ideile în privința reformelor necesare pentru îmbunătățirea situațiunei administrative și financiare, cari idei ar trebui se emane dela ministru însusi. Cu toate astea d-lu Sennyey a luat parte în 21 Nov. la ședința unei asemenea anchete convocata de către ministrulu de interne în cauz'a reformei administrative. Sennyey a declarat, că considera de-o datoria a s'a a întrebuintă ori-ce ocașiune spre a-si spune parerile sale și de aceea nu a întârziat a urmă invitarei d-lui ministru-presedinte Tisza, desi a criticat modulu cum se conchiamă anchetele de felulu acest'a. Cu alte cuvinte baronulu Sennyey se crede adi indispensabilu la consultarile asupra noiei directiuni, ce este ase luă în viața de statu, elu se semte adi mai forte, căci aparține unui clubu, unei noue partide, care se formăza pe ruinele opozițiunei moderate maghiare și este pôte menita a urmă șindartulu lui.

În ședința anchetei memorate ținuta în palatul ministeriului de interne a fost vorba de principiile fundamentale, pe care se fia basata reform'a administrativa intenționata. Să se sustina vechiulu sistem alu alegerei funcționarilor administrativi, séu să se adopte sistemulu numirei acestor funcționari din partea guvernulu? Impregiurulu acestei întrebări s'a învîrtit discușiunea.

Ministrulu - presedinte Tisza, provocat fiindu de către d-lu Sennyey, a dezvoltat parerile sale. „Trebuie se cream o administrațiune buna” dise elu, „pe cât se pôte prin îmbunătățirea vechiulu sistem, deca înse acest'a nu ar fi posibilu, trebuie se delaturam de totu vechiulu sistem, căci fara o buna administrațiune adi nici unu statu nu mai pôte esiste.” D-lu Tisza adause, că elu numai sub doue condițiune este pentru parasirea vechiulu sistem de alegere și pentru primirea sistemulu de a se numi funcționarii administrativi și adeca antaiu: deca i se va dovedi, că pe calea alegerei nu se potu dobîndi funcționari apti; alu doilea: deca ilu voru convinge, că schimbarea sistemulu ar fi neapăratu necesara din punctu de vedere alu nationalității maghiare și alu ideii de statu maghiare.

Ce a întielesu d-lu Tisza accentuand punctulu de vedere alu nationalității și alu ideii de statu maghiare? Elu singuru a datu orecare explicare despre acest'a, adresand-se către acei membri cari traiescu în comitate locuite de diferite nationalități că se 'lu convinga pe bas'a esperiențelor lor personale despre esistența acelei a dou'a condițiuni.

Cea mai buna deslusire asupra condițiunei a dou'a a dlui Tisza a datu însusi baronulu Sennyey, declarand, că ea se refera la cestiunea nationalitatiloru.

Sermenele nationalități! Ori de câte ori „marii” legistori unguri își leau unu aventu de a face ceva pentru țiera, care a ajunsu într'o stare de plansu, ei se isbescu de aceste nationalități, ori de câte ori e vorba de-o reforma, ocărmitorii din Pest'a se intréba îngrijiti, că ore acea reforma fi-va numai în folosulu nationalității specificé maghiare, séu va poté folosi ceva și nationalitatiloru nemaghiare. Si Tisza nu a disu alta, decatu că este gat'a a primi sistemulu denumire, deca i se va dovedi, că numai prin insulu se pôte evita că în comitatele cu majoritate nemaghiara se nu ajunga cumva în funcțiuni și ómeni de acei'a, cari nu ar semti tocmai asia cumu semte d-s'a.

În privința acest'a baronulu Sennyey i-a datu d-lu Tisza pușinu peste degete, declarand că elu

nu pôte acceptá numirea funcționarilor cá pe o arma, ce ar fi a se întrebuintá în contra nationalitatiloru, împingéndule ore cum într'o pozițiune inimica față de statulu maghiaru. D-lu Sennyey primesce totusi, că bunu maghiaru ce este, ceva din condițiunea aceea a lui Tisza, încatu adeca reclama necesitatea unei administrațiuni disciplinate pentru că statulu se 'si póta implini problemele sale nationale și de statu.

D-lu Tisza a semtitu bobornaculu și s'a coresu în espressioné. Acest'a a fost câtu pentru nationalitati superflu, căci ele totu nu-i voru crede nici lui Tisza nici lui Sennyey, nici tuturor celorlalti, că ei ar fi în stare a esecutá o reforma mare, gândindu-se numai și numai la interessulu tierii, alu totalității poporațiunei, nu la interessele specificé ale rasei maghiare.

Br. Sennyey, câtu privesce nationalitățile pôte se fia mai pușinu preocupatu; admitemu bucuros, că deusulu, care este pentru numirea funcționarilor, nu se gaadescé deocamdata la alta, decatu la îmbunătățirea administrațiunei, dér' amu dori se scim cum întielege elu problem'a nationala a statulu, pe care a accentuat'o, este și elu de parere că acest'a problema trebuie se concada cu interessele specificé ale rasei maghiare?

Deca ide'a, dela care pornesce și br. Sennyey nu este alta, decatu aceea: că statulu este numai alu Maghiarulu, că reformele sunt numai pentru Maghiari, atunci nu este usioru a-i predice, că activitatea ce voiesce se-o desvólte în folosulu statulu nu va avé nici unu rezultat, că nu va poté creá nimic durabilu. Pentru că să se salveze viitorulu acestuiu statu ide'a fundamentală a tuturor reformelor ar trebui se fia, că statulu este nu numai alu Maghiariloru, ci alu tuturor popórelor, cari traiescu în elu.

Cronic'a evenimentelor politice.

Desbaterea generală asupra budgetulu s'a terminat deja în 19 Novembre în camera ungară și budgetulu a fost primitu de basa a discușiunei speciale. Convicțiunea, că starea financiară a Ungariei este atât de rea, încatu nici unu medilocu ordinaru nu mai poté adi ajutá, a rapitu vorbitoriloru puterea de a se aventá și de astadata în regiunile cele mai inalte ale atmosferei „globulu maghiaru.” Numai doi deputati au escelatu de astadata și acestia n'au facutu alt'a decatu a constatá reau'a situațiune financiară și politică a tierii.

Fusiune nu s'a facutu, dér' s'a formatu unu nou clubu opoziționalu maghiaru. Elu se va numi clubulu socialu opoziționalu. S'au inscrișu deja în acestu clubu 70 deputati, cari nu aparțineau nici unei partide, între cari și Sennyey cu Bitto. Multi membri ai opozițiunei moderate voru trece în partid'a stangei extreme. Noulu clubu va alege probabilu pe Sennyey de presedinte și atunci baronulu va avé și partid'a.

Că unu feliu de contri-demonstrațiune este a se considerá adunarea partidei germane conservative ce avu locu în Linz, capital'a Austriei de susu. Nemtii cari s'au adunatu cu sutele în acestu orasi voiescu se documenteze în contra celoru dela „Parteitagu” din Vien'a, cari au strigatu, că Germanii din Austri'a ar fi amenințati în nationalitatea lor, că ministeriulu Taaffe nu asupresce pe Germani. Diarele liberale le imputa conservatoriloru aliant'i a cu clericali, ei le imputa inea și mai multu, adeca că si-ar' fi negatu nationalitatea și ar' fi pusu în miscare toate medilócele, spre a vatamá interessele germane s. a.

Adeverulu este, că clericali punu interessele religionare și bisericesci peste interessele nationale și de aceea li se imputa, că n'au semtiu nationalu germanu. În partid'a conservativa-clericală, a careia șiefu parlamentariu este comitele Hohentwart

se afla înse de siguru nuantie diferite și nu se pôte negá că conservativii tocmai în cestiunile nationale, lipsindu-le fanatismulu nationalu, sunt multu mai ecuitabili cá cei ce au desfasiuratu în Vien'a șindartulu germanismulu. Pentru aceea înse conservativii desvólta cu atât mai multu fanatismu religiosu.

În resoluțiunea ce a luat'o adunarea germaniloru conservativi în Linz ea se declara pentru o politică, care se îngrijesca în aceea-si mesura pentru unitatea și puterea monarchiei și pentru autonomi'a tieriloru și pentru crescerea tinerimei în școle dupa dorințele conservatoriloru, care, pe langa apărarea nationalității germane, respectéza drepturile celorlalte nationalități; o asemenea politică, adauge resoluțiunea pôte se fia esecutata numai de către o majoritate conservativa. În fine declara că guvernulu actualu nu amenintia pe Germani, și respinge parerea latita de către partid'a Nemtilor liberali că si candu ea ar fi reprezentant'a tuturor Nemtilor din Austri'a séu și numai a majorității lor, imputandu-i că voiesce se seduca poporul.

Noulu nuntiu papalu la Curtea de Vien'a, cardinalulu Vanutelli, va ocupá dilele aceste postulu seu. Elu va aduce o scrisóre autografa a Papei către imperatulu Franciscu-Iosifu.

În parlamentulu din Berlin se discuta acuma cestiunea Evreiloru. Prusii au sciutu se impuna Romaniei și celorlalte state orientale recunoscerea drepturilor civile și politice ale Evreiloru, dér' ei singuri nu potu se esrece virtutea tolerantiei și acuma au formatu reuniuni antisemitice cu scopu de le luá Evreiloru lor earasi drepturile ce li s'au fost acordatu înainte cu diece ani. Liga antisemitica ce s'a formatu în Prusii'a a hotaritu că se persecuteze pe Evrei. Pe timpulu alegeriloru se imparteau în Magdeburg și în Berlin ședule rosii cu inscripțiunea: „Nu alegeti Evrei!” și acuma s'a distribuit prin țiera o petitiune a ligei către cancelariulu Bismarck, în care petitiune se cere, că să se restringa drepturile Evreiloru în țiera și acesti'a se nu mai aiba favórea deplinei egale îndreptatiri. Se latise faim'a, că guvernulu a primitu petitiunea promitiendu, că o va luá în consideratiune.

Din cauz'a acest'a a adresatu în diet'a prusiana deput. Haenel o interpelare guvernulu. Elu s'a provocat la actele Congressulu dela Berlin, aratandu interessulu ce l'a doveditu „Europ'a intréga” pentru emanciparea Evreiloru în Romani'a s. a. și apoi condamna miscarea antisemitica din Germani'a. Elu se teme că nu cumva guvernulu se aiba de gandu a restringe în fapta libertatea Evreiloru pe cale administrativa, căci isi aduce aminte că chiaru cancelariulu Bismarck s'a fost luptatu cá deputatu în contra egalei îndreptatiri a Evreiloru! Haenel provóca pe guvernulu a dá o declarațiune clara asupra atitudinei sale în cestiunea Evreiloru. Comitele Stolberg, vice-presedintele cabinetulu respunde, că guvernulu n'a primitu inca petitiunea mentinuta antisemitica și prin urmare nici n'a potut'o apretia în modu oficialu. Cu toate astea pôte se declare, că guvernulu nicidecum n'are de gandu se schimbe legislațiunea actuală, care acorda Evreiloru drepturile de cetățiani.

Discușiunea asupra interpelării s'a urmatu fiindu inscriși contra ei 18, pentru ea 8 vorbitori. Deputatul opoziționalu-clericalu Windthorst a accentuat că nu Evreii ci catolicii sunt adi mai multu persecutati în Prusii'a. Elu e multamitu cu declararea guvernulu, dér' speréza că stang'a (liberală) va observá pe viitoru și față de catolici aceea-si atitudine binevoitoare cá față de Evrei. „Timpulu nostru” adause elu „este o era fara Dumnedieu. Necredința evreiesca și creștinésca

s'au unitu la olalta, cu scopu de a suprimá biseric'a crestinéscă. Acést'a nu póte remané asia. Trebuie se revisuim legile, se restabilim responsabilitatea personala, atunci relele voru încetá, acele rele pe cari noi acuma din eróre le imputam numai Eyreiloru." —

S'a publicatu in Berlinu o ordonantia regala, ca data de 17 Novembre, privitoria la infiintarea unui consiliu economicu pentru Prussia. Acestu consiliu va coprinde 75 membri numiti de Regele pentru o perioada de trei ani, adeca: 45, dupa propunerile Cameriloru de comerciu si ale societatiilor comerciale séu agricole, si 30 dupa propunerile ministeriului. Jumetate celu pucinu din acesti 30 voru fi din cias'a lucratoriloru si mestesiugariloru. — Ministrulu Boetticher a constatat, cu ocaziunea deschiderii celui d'alu doue-diecelea Handelstag (congresu comercialu) ca comerciulu reinsepe a se miscá pretutindeni in Germania. Vorbindu despre nou'a creatiune a consiliului economicu, ministrulu dice, ca acestu consiliu, care acuma nu e infiintatu de cátu pentru Prusia, va puté in fia-ce momentu se fia intinsu peste tóte statele federale; dér' guvernele federale ale Germaniei au respinsu pentru momentu invitatiunea ce li se facuse de a luá parte, dandu dreptu motivu pentru acést'a, ca timpulu ce mai e péna la intrunirea Reichstagului e prea scurtu spre a studea acést'a creatiune.

Cu privire la atitudinea Françiei in cestiunea dunareana, scrie diaru „L'Indépendance romaine“ din Bucuresci: „Putemu afirmá in modulu celu mai positivu, ca Françia nu va dá Austriei presiedinti'a comisiunii mixte — déca acést'a comisiune se va crea — si cu atátu mai puçinu votulu preponderantu. — Proiectulu, care va reusi, admiendu, ca comisiunea mixta are se fia creata, va fi probabilu acest'a: Comisiunea mixta va coprinde cinci delegati; alu Rusiei, Austro-Ungariei, Romaniei, Bulgariei si Serbiei. Comisiunea va fi presidata pe réndu de fiacare, ca si comisiunea europeana a Dunarei, ear' presiedintele nu va avé votu preponderantu. Decisiunile voru fi luate cu majoritate de 3 voturi contra 2.

O scire din Belgardu dice, ca consululu austro-ungaru de acolo ar' fi informatu pe guvernulu seu, ca o corespondentia secreta ar' fi fost schimbata intre Rusia si Serbia, ca Rusia ar' fi invitatu pe Serbia, se se puna in fruntea unei lige a statelor Balcanice spre a respinge inriurirea Austriei in peninsula. In urm'a acestei informatiuni, baronulu Haymerlé ar' fi cerutu esplicari la Petersburg.

La Bristol in Angli'a avú locu dilele aceste unu banchetu conservatoru, in care Sir Stafford Northcote a pronuntiatu unu discursu. Elu a negatu, ca d. Gladstone urméza aceeași politica ca si cabinetulu precedentu. Nici cederea Duleignei nici marirea Greciei nu'su mentionate in tratatulu de Berlin. Conservatorii nu aproba masurele coercitive cu tóte, ca dorescu se véda pe Pórta indeplinindu'si angagiamentele. Demonstratiunea navala si concertulu european sunt nisece loviture nereusite. Sir Stafford Northcote a adausu, ca e de doritu a vedé cestiunea muntenegreana terminandu-se grabnicu, dér' Angli'a, a disu elu, nu voesce resboiulu pentru a favorisá pe Grecia. Oratorulu a blamatu pe guvernulu cu ocaziunea evenimentelor, cari s'au produsu in Irlanda. Elu a declarat, ca traditiunile tierii sunt cu totul ostile radicalismulu.

Camerei bulgare i s'a distribuitu Cartea Verde, ea contine documente privitorie la administratiunea bisericeii autonome; pe cele privitorie la intielegerea cu Austria pentru desfiintarea biurourilor austriace de posta, care functionéza inca in principatu, pe cele privitorie la o conventiune postală cu Serbia si la aderarea Bulgariei la conventiunea telegrafica internationala de la Bern'a. Ea contine asemenea corespondinti'a cu Angli'a si Austria in privinti'a cestiunii drumurilor de feru, documentele privitorie la organizarea serviciului sanitaru in porturile Varna si Balçik; la întórcerea emigratorilor musulmani in patria si la brigandagiul in Bulgaria orientala.

„La Correspondance Orientale“, care va aparé in curéndu, va publicá o scrisóre a celui mai vestitu Mollah din Constantinopole, Hoge a Tag sim, care a fost tramisu la Mekka, spre a descrie peregriniloru pericululu, in care se afla Islamulu si îndémna pe toti mohamedanii se se gramadéscă in giuru Sultanulu. Se dice, ca acést'a scrisóre a fost redactata cu scirea lui Abbedin-pasia. Sultanulu n'a sciutu nimicu despre acestu documentu, care a fost tiparitu in tipografia

orientala din Vien'a si tramisu in secretu la Mekka. Guvernulu francesu i s'a atrasu atentiunea asupra'i.

Uulu din diarele vienesse, cari de vro doi ani incóce se arata mai amicabile față de Romania si guvernulu ei, este „Neue freie Presse.“ Acuma candu a sositu momentulu, ca se dovedéscă in realitate pretins'a amicitia între cei din Vien'a si Bucuresci, in ajunulu resolvirei cestiunii Dunarene, este de interesu a cunósce parerile acelu diaru.

Respundendu la articolulu „Romanului“, in care acestu organu face cunoscutele declaratiuni categorice in apărarea intereselor romane la Dunare, „Neue fr. Press“ dice. „Foi'a oficiosa din Bucuresci se opune in modu violentu ante-proiectulu austriacu si, intonandu neincetatu amicitia, se arata in fapta aprópe dusmana față cu monarchia nóra; ea spera, ca Austria va renuntia la ante proiectu pentru a nu rupe bunele relatiuni cu Romania. Voindu a respunde „Romanului“ trebuie mai antaiu se protestamu, a nu se confundá o cestiune comerciala cu politic'a (sic!) Foile anglése au declarat deja, ca ele nu vedu amenintata independentia Romaniei prin ante-proiectulu austriacu. . .“

„Fric'a ce-o arata in privinti'a acést'a Romania, noi o privim ca unu sentimentu intunecat, provocatu prin influentia straine. Din partea Austriei Romania n'are se se téma de nimicu, nici acuma nici pe viitoriu si ar' fi bine, déca toti vecinii ei ar' dori totu atátu de puçinu teritoriulu ei, ca monarchia nóra. Noi dorim, ca Romania se 'si pastreze independentia cástigata cu sange si ca poporulu romanu se se redice la inaltimea celorlalte ginti latine, pentru ca nu ne potemu desparti de ide'a, ca de aci înainte sórtea Romaniei trebuie se fia legata cu aceea a Austriei. Este inse o pretensiune naiva, ca noi spre semnu alu amicitiei cu Romania se renuntiamu la pretensiunile nóstre in privinti'a supraveghierii navigatiunii pe Dunare. Déca cei din Bucuresci ne-ar' cere o asemenea jertfa, amu trebui se marturisim, ca iubirea Romaniei ne este prea scumpa. In Bucuresci chiaru incepu a se deprinde cu ide'a ca comisiunea europeana va aprobá proiectele austriace. Amenintariile „Romanului“ cu impotrivirea Romaniei insusi dovedescu, ca elu admite probabilitatea realizarii proiectulu. E usoru a dice, ca Romania va opune decisiuniloru eventuale ale comisiunii o resistentia passiva, dér' in realitate guvernulu romanu nu va poté luá pentru lungu timpu o asemenea atitudine, Romania nu s'ar' poté sustrage dela participarea in comisiunea mixta dunareana, decâtu cu cea mai mare paguba si curéndu s'ar' vedé silita de propriei interese, ca se ié earasi parte la deliberatiuni.“

„N. fr. Presse“ arata mai departe, ca opiniunea in Françia, care era la inceputu in contra Austriei, s'a schimbatu si ca e probabilu, ca Françia va votá pentru ante-proiectu cu Germania si Italia. „Din partea d-lui Gladstone Austria nu póte asteptá nici-o considerare, inse opiniunea publica anglésă e in partea Austriei. Decisiunea, dupa proportiunea voturiloru din comisiune póte ca stá in man'a Romaniei, deóráce Rusia, Bulgaria si Serbia voru votá contra ante-proiectulu, pe candu votulu Angliei este indoiosu. Intórcemu deci arm'a „Romanului“ si dicemu déca Romania nu voesce se strice bunele relatiuni cu Austria, care recunósce amicitia ei ca scumpa, va primi ante-proiectulu. . . In totu casulu suntemu de parere, ca trebuie se i se inlesnéscă guvernulu romanu consentirea la acestu proiectu si ca Austria se faca tóte concessiunile possibile.“ —

Din camer'a ungara.

Astadi revenim asupra vorbiriloru ténute in camer'a ungara cu ocaziunea desbaterei budgetare. Celu mai remarcabilu este discursulu baronulu Senney si apoi acelu alu lui Bittó. Estragemu partile esentiale din aceste discursuri.

Br. Paulu Sennyey constata la inceputulu vorbirii sale mai antaiu, ca in tóta tier'a nu existe guvernulu, nu partida, nu particularu, care se fia in stare a restabili neamenatu séu intr'unu viitoriu apropiatu ecuilibrulu in budgetulu statulu, apoi ca starea materiala a tierii nu se póte imbunatati prin mesuri financiare, ci este de lipsa o imbunatatie a politiceii generale, crearea de institutiuni generale administrative si economice.

Toti suntemu de-o parere in privinti'a aceea, ca darile directe nu mai potú fi urcate, ce se atinge de nouele isvóre

de venitu produse de guvernulu, apoi dela o urcare a impostelor de transportu nu pote fi asteptatu decâtu unu rezultat reu, deóráce insusi statulu este intreprinditoriulu principalu. Reform'a propusa (de dep. Szontagh) cu privire la darea pe consumu o tieniu de unu experimentu interesantu, dér' periculosu. Ce se atinge de exploatarea mai buna a domeniiloru statulu, apoi acést'a s'ar' fi potutu face printr'unu sistem practicu de colonizare si de arendare (farme); inse in form'a, cum se inteniunea vinderea domeniiloru, adica va aduce cu sene numai o devaluare a valórei proprietatii de pamentu private si natiunea isi va perde unulu din tesaurile sale cele mai insemnate. (Aprobari in stang'a.)

A reduce cheltuielile statulu este adichiaru imposibilu. Acele cheltuieli, cari ni se impun prin angagiamentele luate prin tractate, eschidu chiaru dupa natura lor ori ce reduciune. Spesele pentru armata s'ar' fi potutu reduce mai inainte fara de amenintia interesele de aparare ale monarchiei; astadi inse n'ar' fi consultu acést'a din caus'a situatiunii europene. Dér' cu atátu mai importanta este datori'a guvernulu, ca, gandindu-se la marile sarcini, ce apasa umerii natiunii, se se ingrijéscă cu tóta infuintia lui, ca pe térmulu politiceii esteriore se ne ferim de aspiratiuni fantastice (Aprobari in stang'a) si ca se intrebuintiam védi'a nóra de putere mare spre apărarea dreptulu si a spiritulu conciliantu. (Vine aprobari in stang'a.)

Pe terenulu administratiunii eu am cautatu reduciunea speseloru intotdeauna in simplificarea aparatulu administrativu si in infréuarea abuzuriloru, ce se facu cu cheltuielile pe acestu terému, economisarea depinde dela bunulu sensu si initiativa guvernulu.

Asia, cum stau adic lucrurile, deficitulu se póte ecoperi numai prin operatiuni de creditu convenabile, si fiindu ca adica oalta modalitate de scapare nu existe trebuie se acceptam budgetulu de basa a desbaterii, totodata suntemu datori a accentuá, ca necesitatea imperativa, ce-o recunóschemu adica, are marginile sale. Natiunea, care a facutu jertfele cele mai mari, numai atunci ar' portá bucurosu grelele sarcine, ce i se impun, déca ar' vedé, ca jertfele ei se intrebuintieza pentru regenerarea tierii.

Ce vedemu inse astadi? Pe térmulu administratiunii o desperata destrabalare. Vedemu, ca puçinele experimente de reforma nu au potutu se priuda radecina in vieti'a natiunii si se semtu numai prin aceea, ca au adusu noue sarcine si neplaceri poporulu. (Asia e! in stang'a.) Vedemu la iurisdictioni stagnarea spiritulu publicu si a activitatii autonome. (Asia e! in stang'a.) Vedemu, ca in orasie, elementulu burgesu este nemultumitu, ca interesele si pretensiunile sale administrative nu sunt intielese si sunt negleate. (Asia e! in stang'a.) Vedemu multele casuri de defraudatiuni, cari de o parte sunt simptomele unei decadentie morale, care merge mana in mana cu pauperismulu (seracia), de alta parte ele sunt urmarile imediate ale disordinii si ale neglijentiei ce domnesce pe terenulu administratiunii. (Vine aprobari in stang'a.) Pe térmulu justitiei trebuie se recunóschemu, ca judecatori' isi dau tóta silintia, dér' formele neobiciuite, starea neispravita a institutiuniloru, multimea cea mare a legiloru destépta in popuru unu sentimentu neplacutu si strainu. Apoi din caus'a lipsei de poteri justitii a remasu fórté inderetu si este greóia. Si pe térmulu economiei nationale si alu comunicatiunii se observa órecare activitate, dér' acést'a nu consiste in executarea sistematica a unoru mari idei si intreprinderi; vedemu, ca drumurile nóstre pe uscatu si pe apa sunt negleate in favórea cáiloru ferate: vedemu ca organizarea si maintarea meseriiloru se affu inca totu in stadiulu studiarei (Aplause!) si pe langa tóte aceste vedemu, ca natiunea merge cu pasi rapedi spre saracire.

Si ce face guvernulu față de acést'a situatiune? (auditi!) Cum se vede, singurulu lui siboletu sunt anchetele. (Iaritate in stang'a.) Dupa o guvernare de cinci ani ministerulu de interne conchiama in afacerea reformei administrative o ancheta. In ministeriulu de comerciu si de agricultura o ancheta urméza dupa alta. Procederea acést'a e dela fundamentu gresita. Guvernulu póte se céra dela o ancheta informatiuni asupra detailuriloru unoru cestiuni, inse directiunea si ide'a fundamentala a reformelor, trebuie se-o dé intotdeauna guvernulu. Nu vedemu inse nici o idea, nici o initiativa de dómne ajuta.

Domniloru! In cursulu desbaterii s'a vorbitu multu de bas'a dreptulu nostru publicu (pactulu dela 1867). Nu voiescu se-o aperu din punctu de vedere financiaru, desi a-si poté documentá, ca asigurarea militara si positiunea internationala unei Ungarie independente nu ar' fi mai puçinu costisitóre, ca cea de adica; actual'a basa de dreptu publicu a-si motiva-o mai bucurosu dintr'unu punctu de vedere mai inaltu, provocandu-me la situatiunea europeana si la cea geografica. Nu pactulu dela 1867, ci esperientele si institutiunile seculare ale strabuniloru nostri forméza bas'a relatiuniloru de dreptu publicu cu Austria si ar' fi o mare nenorocire, déca s'ar' lati credinti'a, ca acést'a basa de dreptu publicu face imposibila regeneratiunea materiala a tierii. (Strigari in stang'a estrema: Si totusiu o face imposibilu!) Convictiunea mea e, ca legea dela 1867 asigura dreptulu si

interesele națiunii. (Sgomotu în stang'a estrema). Se ne vomosim numai de ea cu moderatiune intielépta, cá interesul reciproce se póta intimpiná o recunoscere reciproca. Aceasta nu potu se tienu de oportuna ide'a exprimata de Szontagh (revisiunea pactului.)

Ce se atinge de partide apoi sunt multe diferentii de idei si nuantii în sinulu opoziției moderate, si în sinulu partidei liberale si alu stangei estreme. Partide, cari s'ar' bázá pe principii sanetóse uniforme nu mai sunt astadi nici în Ungari'a nici în alte tieri ale Europei, semnificatiunea acia de partida nu-o mai póte avé adi nici una. Partid'a guvernului e convinsa pentru sine, cá ministeriulu actualu este celu mai bunu regimu. Opozițiunea moderata dincontra este multiamita cu politic'a guvernului. Eu sunt convinsu, cá apelulu ministrului de finance pentru fusiune a esitu din intentiunea cea mai buna patriotica si cunosc o cárare pe care acést'a fusiune s'ar' poté realisa :

Schimbati-ve politic'a (Aprobari în stang'a) desfasiurati studartulu unei politice de regenerare, puneti-ve în fruntea misiunieloru îndreptate asupra adeveratelor trebuintie ale națiunii (Aplause viue în stang'a) aratati unu semtiu fačia de factorii morali, fara de care ori-care guvern trebue se degeneraze (Aprobari) faceti finitu coruptiunei (Asia e! în stang'a) infréuati nepotismulu (Strigari în stang'a estrema: dá! dá!) intrebuintiati poterea guvernului pentru scopuri mari si — eu potu vorbi numai în numele meu, dér' sunt convinsu, cá 'mi voru urmá multi cu entusiasimu — ve vomu sprigni gratis (ingyen) [Miscare în drépt'a] adeca fara pretensiuni personale si fara reserva. (Aplause în stang'a) dér' péna ce nu se va intemplá acést'a (auditi!) e datori'a nóstro a perseverá la loculú ce ni l'a avisatu convictiunea nóstro si fara a amblá dupa portofoliuri si dupa gloria, a servi cu tóta obiectivitatea si în viitoriu patriei. Primescu budgetulu (Aplause viui în stang'a.)

Afara de br. Sennyey a produsu celu mai mare efectulu prin discursulu seu fostulu ministru-presiedinte si deakistulu Bitto în siedinti'a dela 18 l. c.:

Stefanu Bitto luandu cuvintulu dice, cá provocările ce le-a adresatu ministrulu de finance opoziției moderate si cele ce s'au disu cu privire la acést'a ilu îndémna de a 'si spuno parerea asupra fusiunii facute acumu siése ani. Atunci amu facutu acestu pasu, fideli misiunii nóstre deachiste în interesulu consolidării bazei de dreptu publicu câstigata la 1867. Castigandu pentru acésta basa centrulu stangu, remasese numai pe atunci inca mic'a partida a stangei estreme. Intentiunile nóstre au fost atunci curate, pentru acést'a iéau responsabilitatea, nu inse si pentru urmarile fusiunii. Déca me gandescu, cáte institutiuni durabile nu s'ar' fi potutu crea în acesti siése ani, dupa ce guvernulu a fost sustienutu de-o partida mare si compacta pena la estremu, si déca de alta parte, aruncandu o privire asupra situatiunei nóstre, vedu, cá cu tóte jertfele mari aduse de eficitulu a ajunsu earasi la marimea de atunci, cá giurstarile nóstre administrative si economice sunt mai rele cá ori-candu, — cá credinti'a în basa de dreptu publicu (dualismu) care érâ consideratu de unu paladiu de catra majoritatea precumpanitória a națiunii este profundu sdruncinata chiaru si în cercurile cele mai moderate si intielepte, me vedu constrinsu a declará, cá fusiunea ce amu facut' o înainte cu 6 ani bona fide s'a doveditu în consecentiele ei cá o mare si fatale eróre politica. (Aplause în stang'a si în stang'a estrema.)

Deficitulu a ajunsu earasi aprópe acolo, unde stá înainte de fusiune, — spre a dovedi acésta, ajunge a constata, cá pre candu celu mai mure deficitu din anulu 1874 a fost de 62 milióne, deficitulu preliminaru pro 1881 este, déca punemu bugetulu pe aceea-si basa, numai cu vreo 12 milióne mai micu cá celu de atunci. (Strigari în drépt'a: Si acést'a nu e nimicu?) Trebuie se luati consideratiune, cá atunci în urm'a investitiuniloru multe din anii precedentii érâ posibilu a urcá darile în modu insemnatu si cá prin rectificarea catastralui si alte mesuri guvernulu avea isvóre considerabile de venitu, pe cari adi nu le mai are, si veti aflá, cá situatiunea de adi financiara nu e mai puçinu ingrijitória cá la 1874. (Aprobari viue în stang'a.)

Situatiunea economica a tieriei este multu mai rea în urm'a tractatului nou vamalu incheiatu la 1878 cu ocasiunea revisiunei pactului cu Austri'a. Despagubirea pentru pierderile ce ni s'au casiunatu la restituțiunea vamala e adi cá si perduta; si în cátu privesce dările indirecte si noulu pactu a conservatu acea dispozițiune stricatiósa pentru noi, dupa care, desi aceste dari sunt considerate cá venituri deosebite ale ambeloru state ale monarchiei, totusi au fost stabilite dupa principii comune si în mesura egala. Prin acést'a dispozițiune rea, dezvoltarea economica a tieriei e impededata inca pe 10 ani, óaci în urm'a neegalei concurentie nu potu prospera la noi nici acele producte industriale, cari stau în strinsa legatura cu agricultur'a. (Asia e! în stang'a) Si tóte aceste s'au intemplat în urm'a nenorocitei tactice a guvernului!

Se mai descriu si eu miser'i'a situatiunei nóstre administrative? Pentru reforme administrative guvernulu n'a avut nici unu sensu si scopulu principalu alu fusiunii, intarirea bazei de dreptu publicu, ear' n'a fost atinsu, cáci opo-

sitiunea de dreptu publicu, partid'a „Independenților“ numera acum de trei ori mai multi membri cá în anulu fusiunii. Vin'a o atribuire procederei guvernului, de aceea respinge provocarea de fusiune a ministrului Szapáry. Déca nu se va formá o a trei'a partida, care se-si puna de problema sustienerea bazei de dreptu publicu (pactulu dela 1867) compromisa de cátra guvernulu actualu si combatuta de catra partid'a stangei estreme, atunci nimenea nu va poté impededá, cá majoritatea tieriei se primésca principiile stangei estreme. (Strigari în stang'a estrema: asia va si fi!) atunci, chiaru si déca guvernulu ar' invinge de nou la alegerile viitórie, amaratiunea ar' deveni totu mai mare, si eruptiunea ar' urmá cu atátu mai siguru. Budgetulu ilu primescu, declaru inse de acum, cá guvernulu actualu nu i-lu voi u votá. (Aplause în stang'a si în stang'a estrema.)

Noulu impozitu pe zaharu, cafea si bere.

Proiectulu de lege privitoriu la nouele impozite pe consumulu zaharului, cafelei s. a. a produsu o mare miscare opoziționala între comerciantii din capital'a ungara. În consultarile, ce s'au tienutu în sinulu camerei comerciale din Budapést'a si a altoru intruniri comerciale, s'a datu expresiune temerei, cá memoratulul proiectu de lege amenintia comerciulu cu marfuri coloniale din tóta Ungari'a în favóre a tieriloru vecine. Proiectulu de lege pune adeca impozitul în comuncu, cari nu sunt închise cu bariere de vama, numai pe articuli ce se aduc în comerciulu, pre candu consumentulu care isi aduce marfa directu nu platesce dare. Dupace transportulu pe posta e atátu de usioru si dupa ce chiaru si statiunile drumului feratu nu sunt incungjurate de cordonu de vama, va fi ceva naturalu, cá consumentii se voru adresá directu dupa marfa la Vien'a, Praga, Triestu, unde o capeta mái eftina, si nu-o voru luá din Pest'a séu din orasielle mái mari provinciale, unde din caus'a impozitulu voru trebui se-o plátésca mái scumpu.

O intrunire a comerciantiloru din Budapést'a tienuta la 18 l. c. a declarat, cá proiectulu de lege amintitu nu este acceptabilu péna atunci, péna nu se va introduce si în Austri'a aceea-si dare. Cumu se fia inse constrinsi Austriacii de a primi si ei impozitu pe zaharu, cafea si bere? În totu casulu Ungari'a, spre a evitá o mare pierdere ar' trebui se ié mesuri, cá marfurile, ce vinu din Austri'a si sunt supuse aci la impozitu se fia sumpuse si unei controlu vamale. Acést'a ar' insemná inse a redicá o vama pe consumu la fruntari'a ungaro-austriaca si acést'a ar' invólve o modificare faptica a pactului dualisticu despre care dise ministrulu Tisza cá s'ar' poté face numai cu poterea armelor.

Mai este afara de acést'a inca unu momentu, care amenintia comerciulu cu coloniale din orasielle Ungariei si ale Transilvaniei. Dupa acelu proiectu comerciantii din comuncu deschise (fara vama la bariera) voru avé se plátésca numai o suma óre care peste anu ce se va ficá aprocsimativu si care va fi de regula multu mai mica decátu adeveratulu consumu, pre candu comerciantii în orasielle unde este vama voru trebui se plátésca impozitul pentru tóta marfa cáta o primescu. Astfeliu toti comerciatiu dela sate si orasie mici nu-si voru mai cumperá marfa dela comerciantii din Pest'a si din orasielle mái mari cá Brasiovulu s. a. ci se voru adresá directu la casele din Vien'a, Prag'a s. a. de unde voru capetá colonialele mái eftinu.

Spre a evitá acést'a, adunarea camerei comerciale din Pest'a a cerutu cá impozitele se fia impartite egalu asupra tuturoru si cá se fia scadiute în modu insemnatu. S'au mái arátatu si alte temeri în privint'i'a unei acumulari a darii, asia cá unulu ar' poté fi silitu se plátésca darea indoitu s. a. —

Miscarea provocata prin aceste noue impozite proiectate este a se considerá numai cá o introducere a n-multiamirei si a incuraturiloru ce le va provocá inca fatal'a necesitate ce i se impune statului de a acoperi adeca deficitulu teribilu, fara a poté reduce cheltuielile nici macaru cu-o lascaia. Trista situatiune!

Manifestulu ligei agrarie din Irland'a.

Mare este nemultiamirea locuitoriloru din Irland'a cu sórtea vitrega, ce le-a creat' o lig'a mariloru proprietari, a boieriloru acelei nenorocite tieri. Irlandesii au formatu, cumu seimu, si ei o liga în contra proprietariloru, a carora abusuri au ajunsu la culme. Poporulu s'a convinsu cá boierii n'au nici unu dreptu la pamentulu ce-lu posedu, miscarea agrara tinde la restituirea averei lui stramosiesci. Intervenirea guvernului anglesu în contra

meetinguriloru irlandese a provocatu deja mari turburari în Irland'a. Spre a infréná pasiunile si a luminá poporulu lig'a agrara din Irland'a i-a adresatu urmatoriu manifestu:

„Compatrioti si amici! Supunendu-se objectiuniloru unei caste privilegiate, ale unei clase crude si egoiste care de secole este flagelulu pamentului nostru si alu poporului nostru, guvernulu britanicu din Irlandia a calcatu în picióre traditiunile si principiile acelui liberalismu, alu carui cultu ilu profeséza, a pusu în miscare puterea legala a statului si a profitatu de isvórele, ce veniturile publice 'i punu la dispozițiune spre a téri inaintea unui tribunalu criminalu pe reprezentantulu rasei irlandese, si cu densusu si pe cáti-va din barbatii, cari lucréza cu cea mai mare activitate si talentu pentru regenerarea sociala a Irlandiei. Acesti curagiosi aperiatori ai Irlandiei s'au espusu vrajmasiei active a guvernului britanicu, fiind-ca s'au aruncatu cu trupulu si sufletulu, în lupt'a pentru progresulu nationalu, fiindu cá au pusu cu otarire energi'a si talentulu loru în servitiulu poporului torturatulu de regimu, care este cá o pata pe fruntea acestui secolu, unu ultragiu pentru justitia.“

„Abia acum cáte-va luni, candu poporulu irlandesu s'a adunatu sub drapelulu Ligei irlandese, cultivatorii pamentului irlandesu, familielle loru si aceia, cari depindu de ele, erau cu totul în voi'a cátor-va sute de proprietari, cari storcéu din spinarea sclaviloru loru arenda ce le conveniea, condamnan, cándu le placea, familii întregi la saracia, la esilu séu la móрте, smulgéu industriei o parte atátu de mare din profiturile ei, în cátu mancitorulu devenea sclavulu trebuintiei, duceau în fiecare anu afara din Irlanda milióne castigate aci, si armareu, cu o violintia nepasatóre, exercitarea acestei puteri, care a lasatu nisce urme atátu de hidóse de sange si durere, care a despoporatu tienuturile nóstre cele mái frumóse, a transformatu pe ómeni în dobitóce, a saracitu marea masa a tieraniloru nostri, a minatu orasielle, satele, catunele, a slabitu întreg'a națiune, si cu concursulu unei singure recolte rele a espusu fómetei pe cea mai mare parte a poporatiunii.“

„Destepandu opiniunea publica si organizandu actiunea, am reusitu a reduce arendile în Irland'a la unu nivelu óre care, care procura arendasiloru mijloculu de a trai. Nu ne vomu opri, nu vomu incetá oper'a întreprinsa de cátu numai cándu coalitiunea fortieloru vii ale tieriei va fi nimicitu cu totul regimulu de proprietate funciara, care aduce pe poporulu nostru la cea din urma extremitate. Acést'a mare reforma o vomu realisa nu prin violintia, nu prin amerintiari, nu prin violarea legiloru séu uitarea datoriiloru nóstre, ci staruindu pe calea, pe care amu intratu, invetiandu pe poporu, cum se evite de a remané instrumentulu despotismului, sub care sta de multa vreme incovoiatu si ferindu opiniunea publica de actele ori carui individuu vrasmasiu intereseloru poporului. Nu esiste nici o lege, nici o autoritate, care se póta constringe națiunea, cá se-si tradeze proprielle ei interese, si națiunea, déca va remané credintiósa proprielor ei interese, este deci sigura, cá va triumfá.“

„Pentru-cá a participatu la miscarea întreprinsa spre a desfiintiá despotismulu, a scapá poporulu, a înlocui violintiele private cu ordinea publica, a restitui industriei si fiacarui cetatianu ceea-ce i se datoresce, acésta este crim'a, pentru care ilustrulu nostru presiedinte, d. Parnell, si cáti-va din activii sei colaboratori voru fi urmariti acum de cátra agentii statului britanicu. Statulu britanicu se pregatesce a reincepe oper'a fatala de alta data, si unu asia disu guvernulu liberalu nu rosiesce de a trage din téca acést'a arma noua, care se numesce legea asupra conspiratiunii si de a agitá în favóre a proprietariloru irlandesi.“

„Venimu dér' a ve îndemná, compatrioti si amici ai libertatiloru publice, se organizati o subscriptiune nationala, alu carei primu obiectu va fi de a asigura midlócele de aperiare ómeniloru, cari s'au pusu în capulu miscarei agrarie . . .“

Diverse.

(Unu meeting în cestiunea Dunarii.) „L'Independance romaine“ dice, cá este vorba a se organizá la Galati unu mare meeting, pentru a se ocupá de cestiunea Dunarei. Se va cercetá, déca guvernulu si-a facutu datori'a în facia pretentiuniloru Austriei, si se va hotari, care trebuie se fia conduit'a viitória a Romaniei în cestiunea Dunarei. Se crede, cá locuitori din Bucuresti, Iasi, Braila, Craiova si din mai multe alte orasie voru asistá la acestu meeting.

(O banda de lotri) 12 insi, se scrie „Telegrafulu Rom.“, în diu'a s. Dimitrie, pe la 11 óre din nópte, intrandu cu forti'a în cas'a parochului gr. or. din Carpenisii, distanti'a abia de 1/2 óra dela Abrudu, navalira în casa 5 lotrii, si celu d'antaiu, candu a disu buna sér'a, deodata a datu si cu securea în capulu bietului capelanu dlu Minovici, caruia crepandu-i capulu si implendulu de sange, acesta indata a cadiutu josu cá

mortu, atunci se pusera doi din lotri calare pe densulu legandulu cu manile in spate, si de picior, ceilalti lotri trecandu in cas'a, unde era betranulu parochu, tatalu capelanului, par. Moise Manovici unu preotu betranu de 80 de ani, ilu batucira si pe acesta, silu aruncara in patu gramadindu peste elu tote hainele de prin casa, si unulu din lotrii punenduse calare peste densulu, incatu l'au mai strivitu, ceilalti lotri, apucara pe servitor, si legand'o si pe acest'a fedelesiu, o aruncara sub patulu betranului. Dupa tote aceste pe langa injuraturile cele mai gróznice, amenintia, ca-i omóra deseversitu, pretinsera dela betranulu ca se le dé banii. Bietului betranu, ca se-si scape vietu' a lui, si a fiului seu, le-a aretatu loculu undesi avea banisorii, cari i luara, la v'ro 600 fl. v. a. Acum reintorcenduse iera in cas'a, unde era preotulu celu tineru, incepura alu tortura din nou, dandui muchi de secure, ca se spuna, unde sunt banii ramas de maic'a sa, in cele din urma, spargendu ladile mai aflara si 200 fl., banii preotului celui tineru, apoi se incarcara de panzaturi, slanini, cera de stinpi, si altele; mai nainte de a parasi localulu, era se-i puna gramada, si se dé focu si la casa, ca se-i mai si arda, dér' acestu cugetu diabolicu nu l'au deplinitu, ci s'au apucatu de au tiraitu pe preotulu celu tineru, la patulu tataseu, si dupa ce acesta era legatu de mani si picior, ilu mai legara si de gatu cu o sfóra de patulu tatalui seu, apoi pe la 3 ore dupa mediulu noptii s'au departatu, lasandu bieteles victime abia resuflandu. Pe candu s'au sciritu satulu, lotrii numai erau, si nu se scie nici macaru urm'a lor.

(Societatea corpului didactic.) In Ploesci s'a instituitu o societate cu numele: „Societatea corpului didactic.“ — Scopulu societatii este pe a intruni intr'unu corp compactu si solidaru de toti membri corpului didacticu din orasiu si judetiu, fara deosebire de seksu; de a cultiva sciint'a, procurendu membriloru sei mijlocele pentru largirea cercului cunoscintelor lor; de a propagá si vulgarisá cunoscintele folositoare omului si cetatanului; de a procurá membriloru sei mijlocele necesarii pentru tiparirea opereloru lor, conformu unei prealabile intielegeri intre autori si societate si de a veni in ajutorulu membriloru, séu alu familielor lor, in nenorocire. R. L.

[Nihilistii] Kviatcovski si Presniacov au fost spendiurati la 16 l. c. in citadel'a din Petersburg. Publiculu a fost' eschisu dela executiune. La 8 ore fura adusi condamnatii in carutia unulu langa altulu cu manile legate si avendu o tabliti pe peptu, cu inscriptiunea: „criminalu de statu.“ Ei vorbieau amendoi si pareau resoluti; dupa indeplinirea formalitatiloru, ei cercura pe preotu, serutara crncea, isi detera man'a, se imbracisara si se inclinara inaintea celoru de fajia. Puginu dupa acest'a gádele isi terminá trist'a missiune. Decisiunea imperatesca privitoria la executiune, se dice, ca a contienutu declararea, ca Imperatul pôte agratiá pe cei, cari au atentatu la vieati'a lui personala, nu pôte ertá inse pe aceia, cari au omoritu pe unu supusu alu seu. Presniacov a impusatu pe unu portaru, ear' Kviatcoski a luat parte indirectu la atentatulu din palatulu de érna, in urm'a caruia se nenorocira atáti pazitori.

(Moneta serbésca.) — Nou'a moneta comandata de Serbi'a este gata. Ea este de argintu cá franculu francesu. Denariulu e equivalentu cu franculu. Pieselesuntu de 5 si 2 denari, de 1 si de jumetate denaru. Piesele pórtá tote milesimulu de 1878. Pe fajia este bustulu principelui Milanu incungiuratu de cuvintele: Milan M. Obrenovici IV, principe alu Serbiei.“ In dosu este indicatiunea valórei piesei. Piesele de 5 denari au pe margine: „Dumaediul proteje Serbi'a.“ Ar' fi fostu mai bine, adauge d-lu J. Garnier, deca s'ar' fi scrisu pe piesa greutatea si titlulu. „B. P.“

(Unu drumu de feru pe ghiatia.) Érn'a din 1879—80 n'a fost grea numai pentru emisferulu nostru; ea a fost resimtitá si dincolo de Oceanu. Fluviulu St.-Laurent, din Americ'a de Nord a inghiatiatu si n'ghetiarea lui a datu nascere unei întreprinderi pe cátu de rare pe atátu de uimitórie. Este vorb'a de crearea unui drumu de feru pe ghiatia. Credeti cá spunemu povesti ei bine, nu, e realitate, curata realitate. Mii de ómeni au vedutu acestu drumu, mii de ómeni s'au servitu de elu. Acést'a noua cale ferata s'inauguratu la 31 Ianuariu 1880 in impregiurimile orasiului Montreal (Canadá), între Hochelaga si Longueil. O multime imensa se aduase pe ambele tiurmuri ale fluviului, ale carui ape fusera oprite de ghiatiuri. O locomotiva grea de 25.000 chilograme stá la barier'a

din Longueil impodobita cá'n dile de serbatóre, cu drapele si oriflame; in urm'a ei venieau duoe vagóne de transportu. La or'a unu-spre-diece trenulu se puse in miscare; 1200 notabili burgesi canadieni luasera locu in vagóne. Multimea scotea urale entusiaste. In mijloculu fluviului facura o scurta statiune, pentru a se fotografiá trenulu: Avemu inainte-ne acést'a vedere curiósa, precum si notitiiele date de „Gazette illustrée“, din care imprutamu aceste detalii. Cátu tienti frigulu celu mare alu ernei trecute, acést'a linia ferata a servitu in permanenta între tiermii fluviului St.-Laurent, si s'a propusu — in urm'a colosalului sucesu ce avu, — cá întreprinderea se se reînóiesca verde-cáte ori fluviulu va inghetiá. „Fem. Rom.“

(Multiamita publica.) Subscriulu inca din lun'a lui Maiu a c. fiindu atacatu de unu morbu de stomacu, de care patimesce si acuma, am devenitu intr'o stare de totu debila corporala si mi se sleira si tote medilócele materiale, avendu mari spese cu medicii, medicine, s'a. In acést'a stare misera, Escel. S'a Prea Luminatulu si Pre Santitulu d. archiepiscopulu si metropolitu gr. cat. Dr. Ioan Vancea de Butés'a, cá unu parinte prea bunu, s'a induratu a me ajutat din casset'a propria a Escel. Sale cu sum'a de 20 fl. spre a-mi poté continuá cur'a. Pentru acést'a fapta generósa si parintésca portare de grige a Escel. Sale mi tienti de sacra datorintia a-i aduce caldrós'a mea multiamire in publicu. Lungeasca-i Atotopotintele firulu vietiei multi ani fericiti cá se póta, alina dorerile multoru fii sbiciniuti de sórte.

Sieic'a Mica 10 Nov. 1880

Florianu Muntenescu
parochu gr. cat.

Nr. 10806/1880.

Publicatiune.

Prin acést'a se aduce la cunoscinti'a fiascaruia, cá, conformu emissului d-lui consiliaru reg. si subcomite Iuliu de Roll dtdo. 17 Novembre Nro. 9591/1880, din incidentulu epidemiei de versatu, ce graséza in Brasiovu, s'a impartitu, anume cetatea in doue, suburbiulu Scheiu in cinci, Brasiovulu-vechiu in patru, Blumena in trei, Dérstele, Timisiulu de susu si de josu in unu, si Stupini in unu cercu de epidemia numinduse medici pentru epidemia:

In cerculu 1 si 2 pentru cetate: Dlu Dr. Stefanu Müller, espositur'a la capitanatulu urbanu in piatia Nr. 325.

Pentru suburbiulu Scheiu in cerculu 1 si 2, dela cas'a sub Nro. 1 pèna la 467, dlu Dr. Eduard Copony, espositur'a in uliti'a Furcóiei Nro. 139.

Pentru suburbiulu Scheiu in cerculu 3, 4 si 5, dela cas'a sub Nro. 468 pèna la 1546, dlu Dr. Ioanu Neagoie, espositur'a in uliti'a mare Nro. 426.

Pentru Brasiovulu-vechiu in cerculu 1 si anume: uliti'a vamei din Brasiovulu vechiu, livadea postei, uliti'a venatorului (Schützgasse) in cerculu alu 2-lea: uliti'a lunga, Palosiu si pentru casele aflatórie la Sprengu dlu. Dr. Eduard Gusbeth, espositur'a in uliti'a vamei din Brasiovulu-vechiu Nro. 38.

Pentru Brasiovulu vechiu in cerculu alu 3-lea, si anume, uliti'a de midilocu, ulicior'a ce sta in legatura cu uliti'a lunga si uliti'a de laturi; in cerculu alu 4-lea: uliti'a de laturi dela uliti'a scólei si casele de lenga canalulu timisianu din josu de mór'a de harthia: Dlu Dr. Iosifu Roth, espositur'a uliti'a scólei romane Nro. 432.

Pentru Blumena in cerculu 1 si anume partea de cátra furci, asia uumitele: Schenkgsasse, Seichsgasse, pèna la gara: Dlu Dr. Victor Schneider, espositur'a in asia numit'a Seichsgasse Nro. 207.

Pentru Blumena in cerculu alu 2-lea si anume, uliti'a fontanei sasesci (sächsische Brunnengasse) uliti'a fontanei unguuresci (ung. Brunnengasse), Tiganu'a, ulicior'a scólei, uliti'a Egris, in cerculu alu 3-lea: Curmatur'a si livadea lui Ianci: Dlu Dr. Ernestinu Iozsa, espositur'a uliti'a fontanei Nro. 356.

Pentru Dérste, Timisiulu inferioru si superioru mediculu practicu: Dlu Franciscu Fischer, espositura la invetiatorulu din Dérste: Iuon Seceleanu.

In fine pentru Stupini mediculu practicu Ioan Hendl, espositur'a la invetiatorulu din Stupini, Iosifu Maximilianu.

Pentru fiacare din aceste 16 cercuri s'a desfipt câte unu comissariu pentru epidemia.

Spre evitarea unei pedepse eventuale pèna la 300 fl. v. a. conformu § 99 din codulu penalu, care tractéza despre calcarea legii, fiacare capu alu unei familie este strinsu obligatu, cá in casu, candu s'ar' bolnavi vr'unu membru din familia s'a, de ori se ce bóla, se fia, in decursu de 24 ore, cercetatu séu de mediculu de casa séu de mediculu pentru epidemia, care seafia in tote dilele dela 10—12 ore inainte de amédiu si dela 3—4 ore dupa amédiu in espositur'a s'a cercuala.

Totudeodata s'aduce la cunoscinti'a publicu brasioveanu si aceea, ca transportarea bolnaviloru din Brasiovu este nmai atunci concesa, deca se constatá printr'unu testimoniu din partea mediculu ordinatulu, cá respectivii bolnavi nu suferu nici o bóla lipiciósa. In fine se recomanda a se avea cu atentiune si la aceea, cá colportagiulu de mafuri, póme s. a. prin case este strictu interdisu.

Brasiovu in 18 Novembre 1880.

1—3

Magistratulu urbanu.

Nr. 10792/1880.

Publicatiune.

Prin acést'a se aduce la cunoscinti'a publicu cá listele de conscriptiune pentru anulu curent 1880, reinapoiate de dlu subcomite si consiliaru Iuliu de Roll prin emissulu din 17 Novembre 1880. Nr. 9590, cari liste contienu pe cei ce sunt obligati la solvirea baniloru pentru eliberarea dela construirea drumurilor, sunt espuse la oficiulatu urbanu de contributiune dela 23—30 Novembre a. c. inainte de amédiu dela 9—12 ore si dupa amédiu dela 3 pèna la 5 ore spre ecsaminare generala; si acele partii, cari se considera prin aceasta conscriptiune prea ingreunate, au de a'si asteru contraobservarile in scrisu celu multu pèna in 1 Decembre a. c. dupa amédiu la 5 ore la magistratulu urbanu.

Se provóca totudeodata toti posessorii de case posessorii de vite tragetóre, si chiaru partile c solvescu contributiune dupa o agoniseala de simstatatória, cá se se infatisieze cu carticic'a de dare comunala pèna la 4 Decembre a. c. la oficiulatu urbanu de dare spre scopulu prescrierei datoriei pentru construirea de drumuri.

Sumele pentru eliberarea dela construirea de drumuri, cari facu pentru fiacare posessoru de vite tragetóre dupa o vita tragetória 3 fl. 15 cr. s'au pentru fiacare altulu obligata la concurentia spre construirea drumurilor 2 fl. 40 cr., au de a se solvi pèna celu multu in 18 Decembre a. c. la casa'urbana de dare, neadmitenduse, in sensulu referitóreloru ordinatiunii, solviri pariale. Restantierii astorufeliu de contributiuni se voru execu inceptendu dela 20 Decembre a. c., fara de a mai premerge vr'o admonitiune.

Brasiovu, 18 Novembre 1880.

1—3

Magistratulu urbanu.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 24 Novembre st. n. 1880.

Rent'a de auru un-gara 107.75	Imprumutulu cu pre-miu ung. 109.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare . . . 124 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin . 107.—
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune) 81.30	Rent'a de harthia aust. . 72.50
dto. (II-a emissiune) 97.50	„ de argintu „ . . . 73.50
dto. (III-a emissiune) 84.50	„ de auru „ . . . 87.50
Bonuri rurale ungare 97.50	Losurile din 1860 . 131.50
dto. cu cl. de sortare 96.—	Actiunile bancei austr.-ungare 819.—
Bonuri rurale Banat-Timis. 95.75	„ bancei de creditu ungare 259.—
dto. cu cl. de sortare 94.25	„ bancei de creditu austriace 286.—
Bonuri rurale transil-vane 94.75	Argentulu in marfuri . . . —
„ croato-slav. . . . 96.75	Galbini imperatesci . . . 50.—
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung. . . . 94.50	Napoleon'dori 93.—
	Marci 100 mp. germ. . 58.00
	Londr'a 117.50

Editoru: Iacobi Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipograf'a: Ioanu Gött si fiu Henriu.